

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

Titulus XXII. De collusione detegenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

temporalia, c. *fin. hoc tit. & Pan. num. 4. & 5.*
& Archid. num. 3. in fine, vel distingue latius
 ex glos. additionali in l. si duobus in verb.
 fortunam C. comm. de leg. & c. & ibi DD.
 ¶ Aut factum est incertum, ¶ aut jus, 1. casu
 in iudicio non admittitur fors, l. 1. *& ibi gloss.*
in verb. prohibebit in fine & DD. G. uti possid.
 sed dicenti incumbit onus probandi, l. *ei qui*
ff. de probat. c. fin. 6. quest. 5. Aut factum est
 certum, & jus incertum, si tractatur de præ-
 iudicio alterius quam contententium, & i-
 ste sit minor, tunc nunquam recurritur ad
 iudicium sortis, §. *si ex testamento Instit. de*
satiisd. tut. vel curat. & ibi gloss. pen. & DD. si
 vero sit major viginti quinque annis, tunc
 ad petitionem illius Iudex jubet eos facere
 sortem, ut si is cui legatum fuerat, ante-
 quam constitueret qua actione uti vellet,
 decesserit duobus hæredibus relictis, quo-
 rum alter rem vindicare vult, alter in per-
 sonam agere; petente hærede leguntur sor-
 tem jacere, l. *hujusmodi §. fin. ff. de leg. 1. 10.*
And. in c. duobus sub num. 7. vers. in gloss. non
tenentur de rescript. quod si tertius non pe-
 tat iudicium sortis, tunc Iudex compellit
 eos ad concordiam, aliquando præcise defi-
 niendo, & sententiando inter eos quis sit
 potior, l. *sancimus §. ne autem vers. fin. autem*
C. de donat. aliquando causative si volunt
 audiri, & sic per denegationem actionis, l.
hujusmodi §. fin. ff. de leg. 1. & ibi Bart. Aut tra-
 ctatur de præiudicio contententium, & si
 nolunt fortunam Iudicem discordiæ elige-
 re non compelluntur, sed mutuo se impe-
 diunt, l. 2. *vers. cum singulis ff. quib. modo u-*
sus. vel usus amitt. ad petitionem alterius Iu-
 dex eos compellit ad sortem, ut quando
 plures cohæredes simul instituunt iudicium
 familiæ exciscundæ, sorte dirimitur, quis sit
 reus, l. *cum ambo ff. de jud.* In extrajudiciali-
 bus fors non est prohibita, ut si unus Legata-

rii, cui optio data est, plures hæredes exti-
 terint, & inter se circa optandum dissenti-
 ant, alio aliud corpus eligere cupiente, ne
 pereat legatum, sorte hoc dirimitur, §. *optio-*
ris Instit. de legat. l. si duobus C. comm. dele-
gas & c. quando pluribus legatur servus vel
 alia species, uni debetur res, alii æstimatio,
 si inter eos oritur controversia, quia uter-
 que eorum vult rem, sorte dirimitur, l. *si duo-*
bis in princ. C. comm. de legat. & c. quando
 plures fratres ¶ veniunt ad divisionem, di-
 visio debet fieri sorte vel officio iudicis,
 quia de jure frater major natu non tenetur
 facere partes & minor eligere, l. *as. in d. l. si*
duobus n. 7. Bart. in l. unica n. C. de is qui se de-
serunt lib. 10.

Titulus XXII.

De collusione detegenda.

SUMMARIA.

- 1 COLLUSIO est inter actorem & reum la-
tens & fraudulenta conventio.
- 2 Pœna collusionis varia est, & recensentur qua-
tuor.

PRÆTEREA in collusione inest falsitas,
 est enim inter actorem ¶ reum latens ¶
 & fraudulenta conventio. c. *si quem in*
princ. & §. pravaricatos & §. pravaricatorem
2. quest. 3. gloss. 1. in c. audivimus hoc tit.
& ibi Can. l. 1. vers. pravaricatorem ff. ad sen.
Cons. Turpill. l. 1. ff. de pravaricat. Pœna ¶ e-
 jus varia est, nam Iudex desistente accusa-
 tore potest inquirere super eadem instaa-
 tia de crimine illato, etiamsi accusatus cum
 accusatore in gratiam redierit, cap. 2. *hoc*
tit. & ibi Pan. c. si quem in princ. 2. quest. 3. c.
ecce 24. quest. 3. 2. Potest inquirere, an

Z 2 per

per gratiam & ex charitate, an vero ex præmio comparata sit eorum amicitia, c. 1. *hoc tit. & ibi gloss. pen. mag. Pan. & Can.* Quando autem super crimine transigi possit, dixi tit. de transact. 3. Absolutio obtenta de criminibus illatis per collusionem, non impedit facultatem, iterum ex integro accusandi & inquirendi de eisdem criminibus, c. *fin hoc tit. confitio de prioris accusatoris prævaricatione, l. prævaricationis ff. de prævaricat.* 4. Clerici qui super beneficiis à se quiete possessis per collusionem nomine transactionis solvunt pensiones annuas aliis, ut post mortem eorum in beneficiis illis, super quibus collusio facta est, jus sibi valeant vindicare, perpetuo dictis beneficiis spoliantur, c. *audivimus hoc tit.* quia satis esset iniquum, si fraus & dolus quæ in præjudicium viris episcopi ordinarii collatoris & aliorum nitantur committere, in eorum non redundaret incommodum & jacturam, l. 1. *l. nec ex dolo ff. de dolo l. non fraudantur l. nemo ff. de reg. jur. & ibi gloss. alleg. concord.*

Titulus XXIII.

De delictis puerorum.

SVMMARIA.

- 1 PVERIS attribuitur omne peccatum furtum, perjurium, mendacium præter delictum carnis.
- 2 PVERITIA incipit à septennio, & finitur in masculo in decimo quarto anno, & in femina, in duodecimo anno, infra septennium infantia nuncupatur.
- 3 PVERI non ita severe sunt puniendi, sicut maiores.
- 4 Idem obtinet in minoribus, quando delictum non ex animo, sed extra venit, & sic pro-

pter minorenitatem probanda sunt circumstantia, quæ dolum excludunt.

- 5 Puer percutiens clericum, incidit in excommunicationem, sed absolvit eum episcopus.
- 6 INFANTIBVS nullum delictum imputatur.
- 7 PATER non tenetur pœnam pecuniariam, in qua condemnatus fuit filius, ob delictum solvere, ex legitima vel alimenti filio debitis.

DELICTA & à maioribus 25. annis & à minoribus commissa punienda sunt, nam pueris ꝑ attribuitur omne peccatum, 1 furtum, perjurium, mendacium & c. quibus pueris ætas plena est, præter delictum carnis, c. 1. *hoc tit. l. si minor. ff. de adult.* stuprum in puero committi potest, l. *stuprum ff. de adult.* pueritia ꝑ incipit à septennio, & finitur in masculo in decimo quarto anno, & in femina in duodecimo anno, infra septennium infantia nuncupatur, l. *si infanti C. de jur. delib. & ibi nor. DD. §. pupillus & ibi gloss. in verb. infans & verb. infantia proximus & DD. Instir. de inutil. stipulat. gloss. in proem. lib. 6. in verb. perfectus & ibi Canon. Pan. in rubric. huius tit. n. 1. & ibi Canon. Ioann. de Anan. c. 1. nu. 4. hoc tit.*

Pueri ꝑ non ita severe sunt puniendi sicut maiores, quia ætas excusat à tanto, non à toto, c. 1. *in fine & c. 2. & ibi gloss. in verb. multum hoc tit. l. auxilium §. 1. ff. de minor. 25. annis l. impunitas C. de pœnis,* quando non sunt doli capaces, l. 1. *& ibi gloss. in verb. minores & gloss. seq. C. si adversus delict. l. pupillum ff. de reg. jur. l. impuberem ff. de furt. & ibi DD. Idem obtinet in minoribus, ꝑ quando delictum non ex animo, sed extra venit, l. 1. C. si advers. delict. & ibi gloss. in verb. extra venit, & DD. Bart. in l. si quis in tantam num. 7. & 8. C. und e*